

Tussen Weten en Doen II

Zelfevaluatie (deel I)

Tussen Weten en Doen II

Zelfevaluatie (deel I)

Oktober 2019

Colofon

ZonMw stimuleert gezondheidsonderzoek en zorginnovatie
Vooruitgang vraagt om onderzoek en ontwikkeling. ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis – om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren.

ZonMw heeft als hoofdpoddrachtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Voor meer informatie over het programma Tussen Weten en Doen II kunt u contact opnemen met het secretariaat via e-mail tussenwetenendoen@zonmw.nl of telefoon 070 349 54 66.

ZonMw
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Tel. 070 349 54 66
www.zonmw.nl/twd
 tussenwetenendoen@zonmw.nl

Sociale media

 www.facebook.com/zonmwNL
 <http://www.twitter.com/zonmw>
 www.linkedin.com/company/zonmw
 www.youtube.com/ZonMwTV

Inhoud

1	Inleiding.....	5
1.1	Doelstelling van de zelfevaluatie	5
1.2	Methoden zelfevaluatie	5
1.3	Indeling van het rapport	5
2	Programma	6
2.1	Aanleiding en achtergrond.....	6
2.2	Programmadoelstelling	6
2.3	Organisatie	7
2.3.1	Programmacommissie	7
2.3.2	Ondersteuning door het ZonMw-bureau.....	7
2.4	Werkwijze	7
2.4.1	Subsidierondes	8
2.4.2	Beoordelingscriteria	11
2.4.3	Beoordeling en besluit	12
2.4.4	Monitoring	12
2.5	Andere activiteiten binnen het programma.....	12
2.5.1	Netwerkbijeenkomsten	12
2.5.2	Bestuurlijke site visits.....	13
2.6	Gemaakte keuzes gedurende het programma.....	13
3	Projecten en producten: concretisering van het programma.....	14
3.1	Gehonoreerde projecten.....	14
3.1.1	Subsidieronde 1	14
3.1.2	Subsidieronde 2	15
3.1.3	Subsidieronde 3.....	15
3.1.4	Overige toekenningen vanuit het Communicatie en Implementatie (CIP) budget	16
3.2	Communicatie- en implementatieactiviteiten	17
3.3	Verantwoording budgetbesteding	18

Bijlagen

A	Samenstelling programmacommissie.....	20
B	Opbrengsten van projecten	21

1 Inleiding

Nu het programma Tussen Weten en Doen II afloopt, is het van belang om terug te blikken. Het ZonMw-bestuur heeft ervoor gekozen om dat te doen aan de hand van een zelfevaluatie (deel I) in combinatie met een reflectie (deel II). De zelfevaluatie geeft vanuit inhoud en proces aan hoe en waarvoor bepaalde activiteiten zijn ingezet. De reflectie evalueert de werkwijze en resultaten van het programma in relatie tot de doelstellingen. Dit rapport betreft de zelfevaluatie en vormt samen met het rapport over de reflectie de totale evaluatie van het programma Tussen Weten en Doen II.

1.1 Doelstelling van de zelfevaluatie

De zelfevaluatie heeft als doel inzicht te geven in de doelstelling, organisatie, werkwijze en resultaten van het programma alsook de keuzes die tijdens de duur van het programma zijn gemaakt. De zelfevaluatie dient zodoende als belangrijke informatiebron waarop het programma nader geëvalueerd kan worden.

1.2 Methoden zelfevaluatie

Proces

De zelfevaluatie ten aanzien van het proces is in 2019 uitgevoerd op bureauniveau. De uitkomsten zijn verkregen via deskresearch en dossieronderzoek. De volgende documenten leverden informatie voor dit deel van de evaluatie:

- opdrachtbrief VWS
- programmatekst Tussen Weten en Doen II
- tussenevaluatie uit 2016
- notulen vergaderingen programmacommissie
- subsidieoproepen
- projectinformatie
- project 'Versterken van de kennisinfrastructuur richtlijn praktijk en onderwijs'

Daarnaast heeft het bureau geput uit de verschillende bronnen en contacten die tijdens dit programma zijn ontstaan. Te denken valt aan informatie uit een netwerkbijeenkomst die over projecten heen heeft geleid tot samenwerking. Deze contacten zijn onderdeel van de (internationale) netwerkactiviteiten die uit het programma voort zijn gekomen.

1.3 Indeling van het rapport

Hoofdstuk 2 en 3 gaan over de zelfevaluatie van het proces. Hoofdstuk 2 beschrijft de achtergrond en opzet van het programma. Na de aanleiding voor het programma wordt ingegaan op de doelstellingen, de organisatie, de gemaakte keuzes, de werkwijze en de aangrenzende initiatieven (voortvloeiend uit het programma) waar ZonMw aan deelneemt. In hoofdstuk 3 is de concretisering van het programma weergegeven. De gehonoreerde projecten zijn beschreven en de resultaten worden weergegeven. Daarnaast wordt ingegaan op de communicatie- en implementatieactiviteiten van het programma.

2 Programma

2.1 Aanleiding en achtergrond

Verpleegkundigen en verzorgenden hebben een centrale rol in de Nederlandse gezondheidszorg. Zij zijn bij alle zorgsectoren betrokken en staan dicht bij het welzijn en welbevinden van patiënten of cliënten. Om deze centrale rol kwalitatief goed te kunnen vormgeven, is wetenschappelijk onderzoek nodig.

In de jaren voorafgaand aan de programmaopdracht, is in meerdere rapporten, waaronder het RGO-rapport Advies, Onderzoek, Verpleging & Verzorging (2001) en het ZonMw-rapport Nut en Noodzaak van een onderzoeks- en implementatieprogramma (2007) en vanuit verschillende organisaties duidelijk gemaakt dat er een grote behoefte is aan onderzoek in deze sector.

ZonMw is in 2001 gestart met het programma Tussen Weten en Doen. In dit programma, met een looptijd van 2001 tot 2008, is de bestaande wetenschappelijke kennis ten aanzien van het handelen van verpleegkundigen en verzorgende geïnventariseerd. Deze state-of-the-art-studies wezen uit dat er voor veel onderwerpen nog weinig wetenschappelijke kennis voorhanden is en dat als gevolg daarvan de mate van wetenschappelijke evidence voor veel verpleegkundig en verzorgend handelen nog (erg) laag is. Het ging hierbij over allerlei thema's zoals ondervoeding, pijn, stress, coping en probleemgedrag, vermoeidheid en zelfmanagement.

Voor ZonMw alsook voor VWS was het een logische, maar ook noodzakelijke stap om in navolging van Tussen Weten en Doen een vervolprogramma op te zetten. Dit programma, Tussen Weten en Doen II (TWD II), is opgestart als een separaat onderzoeks- en implementatieprogramma voor verpleegkundige en verzorgende interventies. In de opdrachtbrief van VWS, d.d. 1 mei 2009, is benadrukt dat in het programma de kennisinfrastructuur een belangrijk element dient te zijn. Een kennisinfrastructuur waarbij lectoren en hoogleraren worden betrokken en waarin ROC's, hogescholen en V&VN participeren als natuurlijke partners. Voorts werd belang gehecht aan het element verpleegkundig leiderschap om de sector verder te professionaliseren. Voor de periode 2010-2013 had VWS hier aanvankelijk een bedrag van € 3 miljoen voor begroot. In reactie hierop heeft ZonMw aangegeven dit budget als belangrijk knelpunt te ervaren. VWS heeft dit erkend, en heeft een tweede opdrachtbrief verstuurd d.d. 23 augustus 2010 waarin het bedrag van € 6 miljoen is toegekend voor een periode van 8 jaar. De nadruk bij het programma werd gelegd op onderzoek, meer dan op implementatie gezien het nog steeds relatief geringe beschikbare budget. In 2013 heeft VWS het programmbudget opgehoogd met € 750.000,- om het honoreren van een extra onderzoekslijn mogelijk te maken. In 2015 heeft VWS nogmaals € 1 miljoen ter beschikking gesteld voor een extra subsidieronde gericht op hogescholen. Hiermee komt het totaalbudget voor het programma op € 7.750.000,-.

2.2 Programmadoelstelling

Het programma heeft tot doel het bevorderen van de doeltreffendheid en doelmatigheid van het verpleegkundig en verzorgend handelen door het doen van onderzoek, het ontwikkelen en testen van vernieuwingen en de implementatie en borging van verbeteringen en vernieuwingen in de praktijk.

Om dat te bereiken zijn de volgende 2 doelstellingen geformuleerd:

1. Het wetenschappelijk onderbouwen van verpleegkundige en verzorgende interventies en strategieën op de volgende thema's:
 - Beperkingen in ADL, lichamelijke zorg en mobiliteit.
 - Zelfmanagement, omgaan met leefregels en therapietrouw.
 - 2, nog te kiezen, aanvullende thema's in het tweede deel van het programma. Zie pagina 6, paragraaf 2.4.1 voor uitleg.
2. Het in stand houden en verder uitbouwen van de onderzoeksinfrastructuur. Binnen dit programma wordt daar op de volgende wijzen aan bijgedragen:
 - In het programma worden geen losse onderzoeksprojecten gehonoreerd maar onderzoekslijnen. Dat geeft onderzoeksgroepen de gelegenheid om zich gedurende een aantal jaren, met meerdere onderzoekers, te verdiepen in 1 thema. Dat geeft massa en focus aan het onderzoek. Uiteindelijk moet een onderzoekslijn toepasbare kennis voor de praktijk opleveren die leidt tot een betere kwaliteit van de zorg.

- In een onderzoekslijn leidt minstens 1 project tot een promotie. Daarnaast zijn postdoctorale projecten mogelijk. Dit om het aantal onderzoekers dat zich bezig houdt met onderzoek in de verpleging en verzorging uit te breiden en hen in staat te stellen zich gedurende een langere tijd met dit type onderzoek bezig te houden.
- De onderzoeksgroep is een samenwerkingsverband tussen universiteiten en hogescholen en/of kenniscentra. Omdat de resultaten bruikbaar moeten zijn voor de praktijk wordt vanaf de start afgestemd met één of meerdere praktijkinstellingen. Voor goed wetenschappelijk onderzoek is inbreng van alle partijen noodzakelijk. De universiteiten brengen de academische kennis in, de hogescholen hun meer praktisch ingestelde onderzoekstraditie én de inbedding in de opleidingen van verpleegkundigen en verzorgenden. Samenwerking met een praktijkinstelling draagt bij aan de acceptatie en implementatie van de opbrengsten van het onderzoek.
- De onderzoeksgroep komt alleen voor subsidie in aanmerking als zij zich bereid verklaart om het onderzoek gericht op de verpleging en verzorging te verankeren in haar meerjarig onderzoeksbeleid. Op deze manier draagt het programma bij aan de borging van het onderzoek gericht op de verpleging en verzorging.

2.3 Organisatie

Het programma TWD II is ondergebracht bij het cluster Kwaliteit van Zorg. Het cluster Kwaliteit van Zorg voert programma's uit op het gebied van kwaliteit van de gezondheidszorg. Het doel van de activiteiten is het stimuleren, behouden en bevorderen van goede, kwalitatief hoogstaande zorg tegen aanvaardbare kosten, gericht op toekomstige behoefte aan zorg. Dit vraagt om onderzoek dat leidt tot kennis en inzichten die hun toepassing vinden in de praktijk van de gezondheidszorg. Daarnaast draagt het cluster Kwaliteit van Zorg bij aan duurzame kwaliteitsverbetering door te investeren in zorgprofessionals en organisatie van zorg.

2.3.1 Programmacommissie

Zoals gebruikelijk heeft het ZonMw-bestuur een programmacommissie ingesteld voor TWD II. Samen met het ZonMw-bureau is deze commissie verantwoordelijk voor alle aspecten die te maken hebben met de uitvoering van het programma. Dit houdt in dat de commissie betrokken is bij het opstellen van de programmatekst en de monitoring van de projecten. De samenstelling van de commissie is gedurende het programma aangepast, met gaandeweg meer focus op onderwijs en implementatie.

Bij de samenstelling van de commissie is beoogd een mix te creëren van experts op het gebied van praktijk, bestuur, onderwijs (mbo/hbo/wo) en het beoordelen van wetenschappelijk onderzoek. Kennis van verpleging en verzorging of een raakvlak hiermee was een vereiste. De commissie bestaat uit een voorzitter en 7 commissieleden. De samenstelling van de huidige programmacommissie en de namen van de oud-commissieleden is in bijlage A opgenomen. In de programmacommissie zijn waarnemers vanuit VWS en V&VN vertegenwoordigd.

Vanaf 2010 tot en met 2019 is de programmacommissie 21 keer bijeen gekomen. Gedurende de looptijd van het programma heeft de programmacommissie subsidieaanvragen beoordeeld en adviezen over besluitvorming gegeven aan het bestuur van ZonMw. Het ZonMw-bureau heeft zich bij de beoordeling van voortgang en uitvoering van de lopende projecten binnen de onderzoekslijnen laten adviseren door de programmacommissie. Daarnaast heeft de commissie ZonMw geadviseerd op het gebied van strategische sturing van het programma.

2.3.2 Ondersteuning door het ZonMw-bureau

Het ZonMw-team bestaat uit een programmamanager, een programmasecretaris en een cluster-assistent. Daarnaast is er supervisie van het clusterhoofd en ondersteuning van communicatie- en implementatiemedewerkers. De betreffende programmamanager is ook betrokken geweest bij Tussen Weten en Doen. Daarmee is stabiliteit gewaarborgd gebleven.

2.4 Werkwijze

Onderzoekslijnen zijn gehonoreerd, gemonitord en beoordeeld conform de ZonMw-procedures. De commissie beoordeelde de subsidieaanvragen (inclusief hoor en wederhoor) op basis van de gebruikelijke relevantie- en kwaliteitscriteria van ZonMw aangevuld met de in de programmatekst geformuleerde eisen voor de aanvragers van de onderzoekslijnen. De commissie evalueerde de uitkomsten van de subsidierondes en heeft waar nodig bijgestuurd.

2.4.1 Subsidierondes

Tijdens het programma zijn conform de programmatekst in eerste instantie 2 subsidierondes uitgezet. In 2013 heeft ministerie van VWS een extra bedrag van € 1 miljoen toegekend, waarmee een derde subsidieronde is uitgezet gericht op praktijkgerichte onderzoeksprojecten van hogescholen. De standaardprocedures van ZonMw zijn voor het indienen en beoordelen van alle subsidieaanvragen gehanteerd.

Eerste subsidieronde

De eerste subsidieronde was gericht op het honoreren van 4 onderzoekslijnen. De commissie heeft bepaald dat de onderzoekslijnen werden uitgezet op vooraf bepaalde onderwerpen, te weten zelfmanagement en beperking in functioneren.

In de programmadoelstelling is geformuleerd dat subsidies werden uitgezet voor onderzoekslijn op vooraf bepaalde onderwerpen, te weten:

- Beperkingen in ADL, lichamelijke zorg en mobiliteit.
- Zelfmanagement, omgaan met leefregels en therapietrouw.
- 2, nog te kiezen, aanvullende thema's in het tweede deel van het programma.

De commissie heeft de keuze gemaakt om het thema beperkingen in ADL, lichamelijke zorg en mobiliteit te verbreden tot beperking in functioneren. Daarbij heeft de commissie besloten om enkel de eerste 2 thema's uit te zetten in subsidieoproepen. Dit om het programma focus te geven en versnippering te voorkomen.

Het beschikbare budget voor de eerste subsidieronde was vastgesteld op € 3 miljoen. Er zijn 20 projectideeën ingediend, waarvan er 6 een positief advies tot uitwerking hebben gekregen. Hierop zijn 7 uitgewerkte subsidieaanvragen ingediend. Eén projectidee is met een negatief advies op basis van onvoldoende programmarelevantie toch uitgewerkt. Deze subsidieaanvraag is ook na uitwerking niet relevant bevonden voor honorering. Van de overige 6 projecten zijn 3 projecten direct gehonoreerd en is 1 project na een voorgenomen besluit tot honorering (520001004) uiteindelijk ook gehonoreerd. Dit project was goed en zeer relevant bevonden, echter de commissie heeft aanvullende voorwaarden gesteld rondom de inbedding van het verpleegkundig onderzoek in het meerjarenbeleid van universiteit en hogeschool. Vanuit deze onderzoekslijn is naar aanleiding hiervan toegezegd om in het eerste kwartaal van 2012 een verkenningscommissie te installeren ter voorbereiding van de leerstoel voor een bijzonder hoogleraar *Evidence based care in Nursing*.

Afgewezen projecten

Aanvraagnummer	Titel	Beoordeling Kwaliteit	Beoordeling Relevantie
80-80705-98-005 <i>Zelfmanagement & Beperkt functioneren</i>	Recovery after acute hospitalization: for better or for worse?	Matig	Relevant
80-80705-98-015 <i>Zelfmanagement</i>	From implicit to explicit decision making in daily clinical practice	Matig	Relevant
80-80705-98-017 <i>Zelfmanagement & Beperkt functioneren</i>	Developing Nursing Interventions for Severe Mental Illness (DENIM)	Goed	Onvoldoende relevant

Gehonoreerde projecten

Projectnummer	Budget	Projectleider	Titel	Beoordeling kwaliteit	Beoordeling relevantie
520001001 <i>Zelfmanagement</i>	€ 746.423,-	Prof.dr. Th. Van Achterberg/prof.dr. M.W.G. Nijhuis-van der Sanden/prof. dr. H. Vermeulen Radboudumc	SELF-MADE & SOUND - Building nursing research capacity for evidence and innovation in self-management support	Goed	Zeer relevant
520001002 <i>Zelfmanagement</i>	€ 750.000,-	Prof.dr. M.J. Schuurmans UMCU	TASTE – Tailored Self-management and E-health	Voldoende	Zeer relevant
520001003 <i>Beperkt functioneren</i>	€ 749.949,-	Prof.dr. J.P.H. Hamers Universiteit Maastricht	Nurses on the move: towards high quality care in nursing homes	Goed	Zeer relevant
520001004 <i>Zelfmanagement</i>	€ 750.000,- € 795.000,-*	Dr. A.L. van Staa Hogeschool Rotterdam	NURSE-CC: Rotterdam Consortium for NURsing Research into Self-management and Empowerment in Chronic Care	Goed	Zeer relevant

* het budget van deze onderzoekslijn is in 2015 met € 45.000,- opgehoogd om in samenwerking met uitgeverij Bohn Stafleu van Loghum te komen tot een leer- en werkboek zelfmanagementondersteuning voor de bachelor Verpleegkunde.

Tweede subsidieronde

Ook de tweede subsidieronde was gericht op het honoreren van onderzoekslijnen. De thema's *beperking in functioneren* en *zelfmanagement* bleven gehandhaafd, met de toevoeging dat subsidieaanvragen op het gebied van *onderbouwen van verpleegkundige en verzorgende interventies op het gebied van 'generieke basiszorg'* binnen het thema beperking in functioneren mochten worden ingediend.

Het totaal beschikbare bedrag voor de tweede subsidieronde was op advies van de programmacommissie vastgesteld op € 1,5 miljoen in plaats van de nog beschikbare € 2.250.000,-. Dit om financiële ruimte over te houden om aanvullende projecten, waaronder inzet op de ontwikkeling van 'verpleegkundig leiderschap' te kunnen faciliteren. Er zijn 14 projectideeën ingediend; 5 van deze projectideeën hebben een positief advies tot uitwerking gekregen. Uiteindelijk zijn 4 subsidieaanvragen ingediend. Conform beschikbaar budget werden in deze ronde 2 onderzoekslijnen gehonoreerd. Een derde subsidieaanvraag (520002003) was zeer veelbelovend voor de doelstellingen van het programma, maar paste qua omvang en inhoudt niet in de doelstellingen van de tweede subsidieronde. Aan VWS is vervolgens gevraagd hier extra financiële middelen voor beschikbaar te stellen gezien het belang van deze subsidieaanvraag. VWS heeft het programmabudget naar aanleiding van dit verzoek in 2013 opgehoogd met € 750.000,-. Hierdoor werd het mogelijk om zowel de onderzoekslijn Basic Care, uitgevoerd door 6 postdocs van 3 samenwerkende universiteiten, als het project *Leadership Mentoring in Nursing Research* (520002004) te honoreren. Lees meer over deze keuze op bladzijde 10.

Afgewezen project

Aanvraagnummer	Titel	Beoordeling Kwaliteit	Beoordeling Relevantie
80-80705-98-021 <i>Beperkt functioneren</i>	CHANGE: the Contribution to Healthy Ageing by Nurses in Groningen and Environment.	Matig	Relevant

Gehonoreerde projecten

Projectnummer	Budget	Projectleider	Titel	Beoordeling kwaliteit	Beoordeling relevantie
520002001 <i>Zelfmanagement</i>	€ 750.000	Prof.dr. A.L. Francke Amsterdam VUMC	NurseSMS – A joint research program on Nurses' Self-Management Support in people facing progressive incurable diseases	Voldoende/goed	Relevant
520002002 <i>Zelfmanagement</i>	€ 750.000	Dr. W.J.M. Scholte op Reimer Dr. B.M. Buurman-van Es Amsterdam AMC	COMPLEX CARE: COordination for Multimorbid Patients Leading to EXcellent CARE Research and Education	Voldoende/goed	Zeer relevant
520002003 <i>Basiszorg</i>	€ 972.669	Prof.dr. J.P.H. Hamers Universiteit Maastricht	BASIC CARE REVISITED – Building the evidence base in core nursing practice	Voldoende	Zeer relevant
520002004 <i>Verpleegkundig leiderschap</i>	€ 456.338 € 354.828*	Prof.dr. M.J. Schuurmans UMCU	Leadership Mentoring in Nursing Research (LMNR)	Voldoende	Relevant

*Dit project is had minder budget nodig dan de toegekende € 354.828,-. De hierdoor ontstane vrijval van € 101.510,- is geïnvesteerd in het LMNR 2 project (5200095004). Zie 'overige toegekende subsidies'.

Derde subsidieronde

In 2015 heeft ZonMw een aanvullende opdracht gekregen van VWS om een subsidieronde uit te zetten gericht op praktijkgerichte onderzoeksprojecten door hogescholen. Deze projecten sloten bij voorkeur aan bij de reeds gehonoreerde onderzoekslijnen. Voor deze subsidieronde was € 900.000,- beschikbaar. Er werden 11 projectideeën ingediend, waarvan er 4 een positief advies kregen. Vervolgens zijn er 4 uitgewerkte aanvragen ingediend. 2 projecten zijn direct gehonoreerd en bij 2 projecten zijn in eerste instantie aanvullende voorwaarden gesteld (520003002 en 520003004). De projecten dienden een aantal processtappen concreter te maken voor zij gehonoreerd konden worden.

Gehonoreerde projecten

Projectnummer	Budget	Projectleider	Titel	Beoordeling kwaliteit	Beoordeling relevantie
520003001 <i>Voortbouwing Nurses on the move</i>	€ 150.000	Dr. G.J.J.W. Bours ZUYD Hogeschool	nurses in the lead towards high quality community care	Goed	Zeer relevant
520003002 <i>Voortbouwing Nurse-CC</i>	€ 149.998	Dr. C.M. Dekker-van Doorn Vanaf 2018 dr. S. van Hooft Hogeschool Rotterdam	ZM.DOC (voorheen Nurse-CC 2.0)	Goed	Relevant
520003003	€ 149.945	Dr. A. van Vught Hogeschool Arnhem Nijmegen	EVIDENCE Extending Valid Infrastructures to Deploy Evidence in Nursing homes and create a Culture of Evidence	Goed	Zeer relevant
520003004	€ 150.000	Dr. C.H.M. Latour Hogeschool van Amsterdam	Fit For Practice	Goed	Relevant

Overige toegekende subsidies

Vanuit het budget voor het Communicatie en Implementatie Plan (CIP) was budget beschikbaar voor aanvullende implementatie-impulsen en projecten die de implementatie van de projectresultaten konden ondersteunen. Deze projecten zijn ingediend op uitnodiging.

Projectnummer	Budget	Projectleider	Titel	Uitvoerende partij
5200095001	€ 19.544	Prof.dr. H. Vermeulen	Website Leerboek Verpleegkundig Leiderschap	Radboudumc
5200095002	€25.220	Dr. A.L. van Staa	Ontwikkeling van een kennisbundel Zelfmanagementondersteuning	Hogeschool Rotterdam
5200095003	€145.740	Prof.dr. H. Vermeulen	Versterken van de kennisinfrastructuur richting praktijk en onderwijs	Radboudumc, namens alle projectleiders van de 7 onderzoekslijnen
5200095004	€ 199.501	Dr. T.B. Hafsteinsdóttir	Leadership Mentoring in Nursing Research 2.0	Universitair Medisch Centrum Utrecht
5200095006	€ 55.000 € 25.000*	Drs. J.H. Havers	Werkplaats Zelfmanagement	Vilans

*Dit is een samenwerkingsproject en is voor € 25.000,- gefinancierd vanuit TWD II en voor € 30.000,- vanuit een ander ZonMw-programma.

2.4.2 Beoordelingscriteria

De kwaliteitsbeoordeling is conform ZonMw-procedures uitgevoerd op de haalbaarheid, expertise van de onderzoeksgroep en wetenschappelijke kwaliteit van de subsidieaanvragen.

Bij de relevantiebeoordeling werd gekeken naar de mate waarin de subsidieaanvraag bijdraagt aan opbouwen van een goede onderzoeksinfrastructuur. Hiervoor werden de volgende criteria gesteld (niet uitputtend):

- Samenwerkingsverband tussen een universiteit, hogeschool, ROC en praktijkinstelling.
- Samenhangende projecten die aansluiten bij de behoefte van de praktijk.
- Resultierend in minimaal 1 promotie van een verpleegkundige.
- Bereidheid om onderzoek, gericht op de verpleging en verzorging, te verankeren in het meerjarig onderzoeksbeleid van de deelnemende partijen.

Daarnaast diende er aandacht te zijn voor kennistoepassing en samenwerking met andere disciplines. Kennis uit de onderzoekslijnen dienden toegankelijk en toepasbaar te zijn in de praktijk en landelijk relevant.

In de derde subsidieronde lag de nadruk minder op het opbouw van de onderzoeksinfrastructuur, maar meer op praktijkgerichtheid van het onderzoek. Projecten dienden te worden uitgevoerd door hogescholen, waarbij praktijkinstellingen werden betrokken. Een universiteit met ervaring in verplegingswetenschappelijk onderzoek diende vertegenwoordigd te zijn in de projectgroep.

2.4.3 Beoordeling en besluit

De subsidieaanvragen werden beoordeeld op relevantie door de programmacommissie en op wetenschappelijke kwaliteit door externe (buitenlandse) referenten. Op basis van de relevantie- en kwaliteitsbeoordeling en het wederhoor van de indieners stelde de commissie een eindoordeel vast. De eindoordelen werden geprioriteerd. Een subsidieaanvraag was enkel honoreerbaar als de kwaliteit minimaal voldoende was en de relevantie minimaal relevant. De commissie heeft daarbij de voorkeur gegeven aan het honoreren van de subsidieaanvragen met de hoogste kwaliteit en een spreiding van de gehonoreerde subsidieaanvragen (en daarmee samenwerkingsverbanden) over het land. Vooraf is besloten dat bij een gelijke kwaliteitsbeoordeling de spreiding van samenwerkingsverbanden het zwaarst weegt. Uiteindelijk zijn er geen subsidieaanvragen afgewezen die van voldoende kwaliteit of relevantie waren. Afgewezen subsidieaanvragen waren ofwel van onvoldoende kwaliteit of onvoldoende relevantie.

Bij de beoordeling van de projectideeën voor onderzoekslijnen heeft de commissie voornamelijk de potentie beoordeeld die de onderzoekslijn had om de onderzoeksinfrastructuur voor *nursing research* te versterken. Hierdoor vielen groepen af die een inhoudelijk goed idee hadden, maar erg plaatselijk of regionaal gericht waren en om die reden onvoldoende bijdroegen aan de opbouw van de onderzoeksinfrastructuur voor *nursing research*.

2.4.4 Monitoring

De gehonoreerde projecten zijn door middel van voortgangs- en eindverslagen en presentaties bij netwerkbijeenkomsten en commissievergaderingen gemonitord door het programmasecretariaat en de programmacommissie. Gezien de vanuit het programma toegestane en gestimuleerde ontwikkelingsgerichte aanpak van de onderzoekslijnen, was het nadrukkelijk toegestaan om gedurende de looptijd van de onderzoeklijn de keuzes rondom de samenhangende onderliggende projecten bij het indienen van de subsidieaanvraag bij te stellen. Dit altijd in overleg met de programmacommissie en na toestemming van ZonMw. In de voortgangs- en eindverslagen werden om die reden, naast de gebruikelijke vragen die ZonMw altijd stelt, vragen gesteld over de voortgang van de ontwikkeling van de regionale en nationale onderzoeksinfrastructuur, naar opmerkelijke zaken in de uitvoering, naar (tussen)resultaten en naar gewenste bijstelling/bijsturing van de samenhangende onderliggende projecten van de onderzoekslijnen.

2.5 Andere activiteiten binnen het programma

2.5.1 Netwerkbijeenkomsten

Sinds 2013 zijn er jaarlijks bijeenkomsten voor projectleiders gehouden. Tijdens deze bijeenkomsten hebben projectleiders de gelegenheid gehad om ervaringen en kennis te delen. Vanaf 2015 zijn deze bijeenkomsten uitgegroeid naar steeds grotere netwerkbijeenkomsten, waarbij niet enkel projectleiders en de projectgroep werd uitgenodigd, maar ook de samenwerkingspartners van de onderzoekslijnen en andere belangenstellenden. Bij de netwerkbijeenkomsten waren gemiddeld 80 personen aanwezig. Elk jaar is de bijeenkomst gehouden bij een andere 'gast' onderzoekslijn. Het doel van de netwerkbijeenkomsten was om een beter beeld te krijgen van de onderzoekslijnen en om (deel)projecten op inhoudelijke onderwerpen, bijvoorbeeld *zelfmanagement*, aan elkaar te verbinden.

Een ander belangrijk doel was om de projectgroepen alvast te stimuleren activiteiten op het gebied van implementatie van de te verwachten resultaten te ondernemen. Naast de mogelijkheid voor kennisdeling tussen de verschillende projecten, kregen de projectleiders de kans om met elkaar te netwerken. Beide aspecten werden door de projectleiders als zeer waardevol ervaren. Van de netwerkbijeenkomsten zijn [digitale publicaties](#) beschikbaar op de ZonMw-website.

2.5.2 Bestuurlijke site visits

Gedurende het programma hebben er 2 bestuurlijke site visits plaatsgevonden, te weten bij de onderzoekslijnen in Nijmegen (2015) en Rotterdam (2017). Bij de site visits waren aanwezig: een afvaardiging van de programmacommissie, bestuurders van het betreffende academische ziekenhuis en hogeschool, de projectleiding en een afvaardiging van het ZonMw-programmabureau. Bij de site visit in Nijmegen was het clusterhoofd aanwezig, in Rotterdam was de directeur van ZonMw aanwezig.

Reden bestuurlijke site visit Nijmegen

De onderzoekslijn liep onvoldoende door wisselingen in de projectgroep en problemen met leveranciers. Het duurde (te) lang tot de vacant gekomen leerstoel verplegingswetenschap werd opgevuld.

Reden bestuurlijke site visit Rotterdam

Als voorwaarde van de honorering van de Rotterdamse onderzoeklijn was gesteld dat in het eerste kwartaal van 2012 een verkenningcommissie werd geïnstalleerd ter voorbereiding van de leerstoel voor een hoogleraar *Evidence based care in Nursing*. De verkenningcommissie is geïnstalleerd, maar in ten tijden van de site visit in 2017 was er nog niet, zoals verwacht, een hoogleraar benoemd.

In beiden gevallen hebben de site visits een bijdrage geleverd aan een snellere invulling en inbedding van leerstoelen verplegingswetenschap in Nijmegen en Rotterdam.

2.6 Gemaakte keuzes gedurende het programma

Gedurende het programma zijn een aantal cruciale momenten geweest waarbij de commissie ZonMw heeft geadviseerd de uitvoering van de in de programmatekst beschreven werkwijze bij te sturen op basis van voortschrijdend inzicht.

Projecten *Basic Care Revisited* (BCR) en *Leadership in Nursing Research* (LMNR)

In de tweede subsidieronde is een gezamenlijk projectidee ingediend door de Universiteit Maastricht, het Radboudumc en het Universitair Medisch Centrum Utrecht binnen het thema *generieke basiszorg*. Tevoren hebben deze 3 partijen gevraagd of het tot de mogelijkheden behoorde om gezamenlijk in te dienen. De commissie stond positief tegenover dit idee. Het stimuleren van landelijke samenwerking is één van de doelstellingen van het programma. Van het projectidee maakte een programma tot leiderschapsontwikkeling een belangrijk onderdeel uit. De commissie vond het een goed projectidee, echter het paste niet in de lopende subsidieronde. Zowel het aangevraagde bedrag als de opzet was te afwijkend. De commissie heeft de aanvragers geadviseerd om enkel de eerste doelstelling van het projectidee (het gedeelte wat gericht was op *generieke basiszorg*) uit te werken tot subsidieaanvraag in deze subsidieronde. Het tweede gedeelte (de leiderschapsontwikkeling) is later top-down uitgezet en heeft geleid tot het project *Leadership Mentoring in Nursing Research* (LMNR, 520002004). Zoals eerder vermeld heeft opdrachtgever VWS het honoreren van de extra onderzoekslijn (*Basic Care Revisited*) mogelijk maken door een extra programmatoekenning van € 750.000,-.

Toevoeging commissieleden onderwijs en praktijk

In 2015 hebben 3 commissieleden om diverse redenen afscheid genomen van de commissie. In deze volgende fase van het programma lag de nadruk minder op het beoordelen van subsidieaanvragen. De commissie realiseerde dat de connectie met de praktijk en het onderwijs sterker moest. De commissie is daarom aangevuld met personen met deze expertise.

3 Projecten en producten: concretisering van het programma

3.1 Gehonoreerde projecten

3.1.1 Subsidieronde 1

De [SELF-MADE & SOUND](#) (Radboudumc) onderzoekslijn leverde een onderzoeksinfrastructuur op en carrièrekansen voor de junior en senioronderzoeker(s). De onderzoekslijn ontwikkelde kennis over effectieve zelfmanagementondersteuning voor mensen met chronische aandoeningen. Beoogd werd inzicht te krijgen in e-health toepassingen en de rol van verpleegkundigen. In samenwerking met patiënten en professionals werden voor 4 doelgroepen e-health zelfmanagementprogramma's ontwikkeld:

1. reumatoïde artritis
2. hart- en vaatziekten
3. ernstige psychiatrische aandoeningen en
4. ouders van kinderen met chronische nierziekten (subsidie Nierstichting Nederland)

Elk programma werd in de praktijk geëvalueerd. Specifiek werd het gebruik, de haalbaarheid en de ervaringen van de (non) gebruikers met het betreffende programma onderzocht. Resultaten laten zien dat e-health ondersteuning moet worden geïntegreerd in de behandeling afgestemd op de individuele patiënt. Hierbij heeft de verpleegkundige een belangrijk rol.

[TASTE](#) (UMCU) onderzocht in samenwerking met verschillende universiteiten en praktijkpartners hoe op basis van individuele patiëntkenmerken ondersteuning in zelfmanagement op maat zou moeten worden aangeboden. Middels verschillende onderzoeksprojecten werd getracht systematisch de kennislacune te dichten die nodig was voor de ontwikkeling van op maat gesneden zelfmanagement interventies (inclusief eHealth-ondersteunde zelfmanagementinterventies) bij chronische ziekten. Een essentieel onderdeel van deze ambitie was het genereren van toepasbare kennis over WAT werkt bij WIE (welke interventiekenmerken het meest kansrijk zijn bij welk type patiënt) en de barrières en mogelijkheden voor het op maat aanbieden (tailoring mechanismen) van zelfmanagement ondersteuning, in toenemende mate ondersteund met (digitale) technologie.

De onderzoekslijn had een sterk ontwikkelgericht karakter. TASTE is gegroeid naar een groter streven om innovatie op het gebied van zelfmanagement te realiseren met de naam [Uzelf](#). Kennisinstituten, gemeentes, zorgaanbieders en het bedrijfsleven in de Utrechtse regio, werken hierin samen om te zorgen dat kennis terecht komt bij de eindgebruiker.

[Nurses On The Move](#) (Universiteit Maastricht) had als doel het behouden van zelfredzaamheid van bewoners en het verbeteren van kwaliteit van verpleeghuiszorg). Vanuit de Academische Werkplaats Ouderenzorg Zuid-Limburg hebben wetenschappers, docenten, verpleegkundigen en andere zorgverleners samengewerkt aan verschillende projecten met diverse resultaten. Er is een aanpak ontwikkeld om zelfredzaamheid van bewoners te vergroten (DAILY NURSE) die vervolgens succesvol is toegepast (ontbijtmoment) in het verpleeghuis. Daarnaast is een methode ontwikkeld (TIP Toolbox) die verpleegkundigen en andere medewerkers kan helpen om nieuwe kennis toe te passen in het verpleeghuis. Ten slotte is onderzoek gedaan naar de relatie tussen expertise en kwaliteit van verpleeghuiszorg, waaruit onder andere naar voren komt dat het aantal medewerkers geen indicator is voor goede verpleeghuiszorg.

[NURSE-CC](#) (Hogeschool Rotterdam) had als doel het vergroten van de effectiviteit van zelfmanagementondersteuning door verpleegkundigen en het verbeteren van verpleegkundige competenties en onderwijs hierover. Verpleegkundigen hebben uiteenlopende visies over zelfmanagementondersteuning. In de praktijk hebben zij moeite dit vorm te geven. In NURSE-CC zijn praktische handvatten ontwikkeld voor opleiding en praktijk. Patiënten waarderen persoonsgerichte, brede ondersteuning die verder gaat dan alleen 'medische' zaken. Zij willen meebeslissen, begrip en praktische steun - ook voor hun naasten. Verpleegkundige interventies ontwikkeld binnen NURSE-CC sluiten hierbij aan, omdat zij uitgaan uit van een brede visie, een actieve rol van patiënten en coaching bij het stellen van haalbare doelen. Zo dragen ze bij aan betere ondersteuning van zelfmanagement. Aanvullend is in samenwerking met uitgeverij Bohn Stafleu van Loghum een leer- en werkboek zelfmanagementondersteuning voor de *bachelor* Verpleegkunde gemaakt.

3.1.2 Subsidieronde 2

[NurseSMS](#) (VU medisch centrum) draagt bij aan zelfmanagement van patiënten en mantelzorgers die geconfronteerd worden met ongeneeslijke ziekten. NurseSMS richt zich op het belang van zelfmanagement, zelfmanagementvaardigheden en het ondersteunen van zelfmanagement bij deze doelgroep. Binnen NurseSMS zijn onder andere interventies ontwikkeld voor patiënten en hun mantelzorgers met ongeneeslijke kanker (oncologielijn) en met dementie (dementielijn).

In de onderzoekslijn [Complex Care](#) (AMC) is onderzocht hoe bij mensen met meerdere aandoeningen niet de ziekte maar de patiënt meer centraal kan staan. In 4 deelprojecten is geëxperimenteerd met het beleggen van de regie van zorg bij wijkverpleegkundigen (case management), het centraal stellen van patiëntvoorkeuren in medische beslissingen (shared decision making), maatregelen ter verbetering van medicatieveiligheid bij gebruik van verschillende medicijnen en onderwijs voor (aankomende) verpleegkundigen in zorg voor complexe patiënten

Het doel van [Basic Care Revisited](#) (Universiteit Maastricht, UMCU en Radboudumc) is het wetenschappelijk onderbouwen van de meest essentiële verpleegkundige zorgactiviteiten. In het project zijn interventiestudies verricht naar communicatie, voeding, wassen en aankleden en mobiliteit. De studies zijn verricht in de ziekenhuiszorg, thuiszorg en verpleeghuis *setting*. Het project kenmerkt zich door de unieke samenwerking tussen het Radboudumc Nijmegen, het Universitair Medisch Centrum Utrecht en de Universiteit Maastricht/MUMC+. De projecten worden begeleid door de hoogleraren verplegingswetenschap van deze universiteiten en uitgevoerd door 6 ambitieuze postdocs. Deze 'kruisbestuiving' stelt talentvolle postdocs in staat om hun vaardigheden te verbeteren en projectoverstijgend samen te werken.

Het [Leadership Mentoring in Nursing Research](#) (LMNR) programma is ontwikkeld in nationale samenwerking tussen hoogleraren Verplegingswetenschap samen met nationale en internationale partners. Het programma is opgezet om bij te dragen aan massa en verankering van verpleegkundig wetenschappelijk onderzoek aan de universiteiten. Dit is niet een doel op zich, maar bedoeld om bij te dragen aan de kwaliteit van de verpleegkundige zorg (Onderzoek waar je beter van wordt, Gezondheidsraad 2016). Het LMNR-programma, gefinancierd door ZonMw-programma Tussen Weten en Doen II, richtte zich op het stimuleren van de ontwikkeling van de toekomstige generatie leiders in het verplegingswetenschappelijk onderzoek. 10 deelnemers hebben het programma succesvol doorlopen. Bij de afsluiting van het programma hebben zij samen met stakeholders een nationaal *Manifest kwaliteit van zorg nu en in de toekomst* opgesteld dat is ondertekend door een groot aantal partijen. In dit manifest zijn de ministeries VWS en OCW opgeroepen om fors te investeren in de kwaliteit van de verpleegkundige zorg.

3.1.3 Subsidieronde 3

Binnen project [Nurses in the lead](#) is een aanpak ontwikkeld en getest voor versterking van leiderschap van wijkverpleegkundigen bij het toepassen van vernieuwingen. De aanpak richt zich op het toepassen van vernieuwingen gericht op het stimuleren van zelfredzaamheid van thuiswonende ouderen enerzijds, en uit leiderschapstraining voor versterking van vaardigheden in coaching van teamleden anderzijds. Wijkverpleegkundigen beoordeelden de aanpak als positief voor versterking van hun leiderschap en gaven aan dat zij nu andere werkwijzen toepasten bij het coaching van teamleden in de praktijk. Teamleden waren tevreden over hoe zij werden gecoacht door wijkverpleegkundigen in het stimuleren van zelfredzaamheid. Cliënten waren grotendeels tevreden over hoe zij in hun zelfredzaamheid werden gestimuleerd. De aanpak lijkt veelbelovend voor versterking van leiderschap van (wijk)verpleegkundigen bij toepassing van vernieuwingen in de praktijk.

[ZM-Doc](#) (Zelfmanagement en Documentatie) / NURSE-CC 2.0 van Hogeschool Rotterdam was een vervolg op het onderzoeksprogramma NURSE-CC. De doelstellingen waren:

- Het implementeren van een gesprekshulpmiddel voor zelfmanagementondersteuning in verschillende settings en de bruikbaarheid hiervan evalueren.
- Het gebruik van het gesprekshulpmiddel te koppelen aan de verpleegkundige verslaglegging om zo de (inter)professionele communicatie te verbeteren.

In 3 instellingen werden gesprekshulpmiddelen (Zelfmanagement Web en ZelfredzaamheidsRadar) geïmplementeerd. Verpleegkundigen rapporteren weinig over wat zij doen aan zelfmanagementondersteuning of over de voorkeuren van patiënten. Verpleegkundigen en

verzorgenden zoeken nog naar hun eigen domein. Behandeldoelen zijn vaak leidend in het handelen van en rapporteren door verzorgenden en verpleegkundigen. Er is een handreiking zorgverslaglegging ontwikkeld om voorbeelden voor rapportage over zelfmanagement te faciliteren. Het gebruiken van een hulpmiddel om met patiënten te bespreken wat zij belangrijk vinden en welke doelen zij willen stellen lijkt eenvoudiger in een poliklinische setting dan op een verblijfsafdeling geïmplementeerd te kunnen worden. Voorwaarden voor succesvolle implementatie lijken multidisciplinaire afspraken, een veilige cultuur waarin geëxperimenteerd kan worden en de aanwezigheid van verpleegkundigen die een bepaalde mate van verpleegkundig leiderschap tonen. In een binnen ZM-Doc ontwikkelde [animatie over het Zelfmanagement Web](#) wordt uitgelegd hoe dit gesprekshulpmiddel kan worden toegepast bij het ondersteunen van zelfmanagement.

Het doel van project [EVIDENCE](#) was het beter in staat stellen van teams van verpleegkundigen en verzorgenden (V&V) in verpleeghuizen om zorg te verlenen volgens de laatste wetenschappelijke inzichten, rekening houdend met de wens van de cliënt en de expertise in het V&V-team. Dit wordt het implementeren van *evidence based nursing* genoemd. Door middel van actieonderzoek is zijn V&V-teams gecoacht in het implementeren van *evidence based nursing*. In elke deelnemende zorgorganisatie heeft een verpleegkundige (hbo of *master* geschoold) de expliciete taak gekregen V&V-teams te enthousiasmeren, coachen en ondersteunen in het uitvoeren van evidence based nursing. Een externe coach uit het projectteam coacht deze verpleegkundige bij het uitvoeren van haar expliciete taak. Het project draagt bij aan zowel *evidence based nursing* in de dagelijkse zorgpraktijk, als het verder ontwikkelen van verpleegkundig leiderschap in V&V teams binnen verpleeghuizen.

Binnen [Fit for Practice](#) zijn 2 Academische Leer Werk Plaatsen (ALWP) opgericht, 1 op de afdeling Cardiologie (samen met Cordaan) en 1 binnen het Emma Kinderziekenhuis (samen met Allergologie). Binnen de werkplaatsen worden verpleegkundigen (in opleiding) toegerust met competenties, passend bij het nieuwe opleidingsprofiel BN2020, die nodig zijn om goede kwaliteit van zorg te leveren aan patiënten met complexe zorgvragen. Binnen het ALWP is een omgeving gecreëerd waarin studenten verpleegkunde en verpleegkundigen kunnen werken aan hun kennis, vaardigheid en onderzoekende houding. Innovatieve onderdelen, die de ALWP onderscheidt van een reguliere leerwerkplaats, waren de *whole system in the room* bijeenkomsten, de *follow the patient* bezoeken en de onderzoeksvragen die studenten en verpleegkundigen formuleren. De academische component is gerealiseerd tijdens themadagen en EBP-bijeenkomsten. Op beide ALWP-en wordt eenmaal per kwartaal een themadag georganiseerd. De thema's worden gekozen op basis van de speerpunten: klinisch redeneren, gedeelde besluitvorming, zelfmanagement, interprofessionele samenwerking, transmurale zorgverlening en EBP. Aan de ALWP Cardiologie hebben 52 studenten verpleegkunde deelgenomen, aan de ALWP Emma Kinderziekenhuis hebben 65 studenten deelgenomen.

3.1.4 Overige toekenningen vanuit het Communicatie en Implementatie (CIP) budget

Eén van de projecten gaat over de ontwikkeling van een openbaar toegankelijke [Website Verpleegkundig Leiderschap](#), aansluitend bij het boek 'Verpleegkundig Leiderschap' (BSL, 2017). De digitale ondersteuning is wenselijk om het boek goed toegankelijk te maken en lezers en docenten te inspireren tot daadwerkelijke toepassing van de kennis uit het boek in de praktijk of het onderwijs. De website geeft handvatten aan verpleegkundigen om meer invloed uit te kunnen oefenen in de patiëntenzorg, hun collega's, hun afdeling, organisatie of ook regionaal en nationaal in het speelveld van de gezondheidszorg. De website fungeert als digitaal knooppunt voor wetenschap, onderwijs en praktijk.

In dit project wordt een [Kennisbundel Zelfmanagementondersteuning](#) ontwikkeld. Reeds ontwikkelde kennis over het thema zelfmanagementondersteuning (onder andere uit TWD II) wordt hiermee breed (en vrij) beschikbaar voor alle Nederlandse mbo-hbo-opleidingen zorg & welzijn. De kennisbundel bestaat uit een state-of-the-art overzicht van kennis, aangevuld met beeldmateriaal, praktijkvoorbeelden, opdrachten en casuïstiek. De kennisbundel is ontwikkeld middels co-creatie tussen onderzoekers/lectoren, docenten mbo en hbo, verpleegkundigen uit de praktijk en Vilans. Hiervoor wordt voortgebouwd op het eveneens binnen dit programma gefinancierde leerboek 'Verpleegkundige ondersteuning bij zelfmanagement en eigen regie' (BSL, 2018) inclusief een online leeromgeving. De [kennisbundel](#) komt vrij beschikbaar op de websites van Vilans, de Kennispleinen en het SIA lectorenplatform Zelfmanagement.

Binnen het project [*Versterken van de kennisinfrastructuur richting praktijk en onderwijs: implementatie en ontsluiting van kennis en producten TWD II & Visievorming op de ontwikkeling van een effectieve kennis \(infra\)structuur voor implementatie*](#) is een overzicht gecreëerd met de producten uit de onderzoekslijnen en projecten van het programma Tussen Weten en Doen II met als doel het ontsluiten hiervan. Er zijn criteria opgesteld voor de wetenschappelijke relevantie, de praktijkrelevantie en de implementeerbaarheid. Toepassing in praktijk, wetenschap, beleid en onderwijs staan hierbij centraal.

Daarnaast wordt er een visie ontwikkelt over een innovatieve en duurzame kennis (infra)structuur voor implementatie. Dit wordt bereikt met de ervaringen (visies, ideeën, evaluaties, belemmerende en bevorderende factoren) van de implementatie over de opbrengsten uit TWD II. Alle projectleiders uit TWD II is gevraagd om hun input. Tevens worden ter ondersteuning en gedragenheid van de te ontwikkelen visie focusgroepen gehouden met stakeholders voor kennisbenutting, dwarsdenkers, implementatie experts, de projectleiders, beleidsmakers en bestuurders ter ondersteuning en gedragenheid van de ontwikkeling van deze visie.

Het [*Leadership Mentoring in Nursing Research 2.0*](#) (LMNR) is een vervolg op het eerste LMNR-programma. 19 deelnemers nemen deel aan dit 2-jarige programma. Het doel is groei van het aantal toonaangevend onderzoekers binnen verpleegwetenschap in Nederland, met meer academische functies voor postdoctorale verpleegkundig onderzoekers. Zo wordt een toekomstige generatie van verpleegkundig leiders gegenereerd. Gedurende het programma worden er verschillende thema's behandeld, zoals leiderschap- en persoonlijke/professionele ontwikkeling en nationale en internationale samenwerking in onderzoek en subsidies. De deelnemers worden geacht om in het verlengde van hun eigen onderzoek de samenwerking met onderzoekscentra in het buitenland te versterken. Elke deelnemer krijgt *mentoring* van een mentor, een toonaangevende autoriteit in onderzoek. Samen met de mentor stellen de deelnemer een ontwikkelplan op voor hun leiderschapsvaardigheden en onderzoekslijn.

Vilans ontwikkelt een [*Werkplaats Zelfmanagement*](#) voor het Zorg voor Beter Kennisplein. Het doel van de werkplaats is nieuwe kennis over zelfmanagement, samen met eindgebruikers, meer en beter toepasbaar te maken en op www.zorgvoorbeter.nl aan te bieden. Hiervoor wordt onder andere geput uit de resultaten van TWD II en is nauw samengewerkt met de projecten *Versterken van de kennisinfrastructuur richtlijn praktijk en onderwijs* en met het project *Kennisbundel Zelfmanagementondersteuning*.

In de werkplaats wordt ervaring opgedaan met deze nieuwe kennis in de zorgpraktijk. De experimenten richten zich op hoe praktijken hun bestaande werkwijze kunnen versterken met de inzet van nieuwe zelfmanagementinterventies. Per interventie wordt uitgewerkt hoe deze interventies kunnen bijdragen aan zelfmanagement en welke resultaten dit voor zowel cliënten, naasten als zorgverleners op kan leveren.

In de werkplaats wordt gewerkt met een groep van zorgpraktijken en daarnaast een expertgroep. Ook ervaringsdeskundigen worden nauw betrokken.

3.2 Communicatie- en implementatieactiviteiten

Communicatie- en implementatieplannen en activiteiten van de projecten staan vermeld in de voortgangsverslagen. Het gaat hierbij om activiteiten en producten voor de praktijk, het onderwijs en de wetenschap.

Ook op programmaniveau is er sprake van communicatie- en implementatieactiviteiten. In de programmatekst zijn deze als volgt geformuleerd:

- Stimulering van uitwisseling en afstemming tussen onderzoeksgroepen.
- Het ontwikkelen van een verpleegwetenschappelijk *PhD*-programma.
- Extra implementatie-impulsen voor belangrijke onderzoeksresultaten.
- Goede communicatie over het programma en haar resultaten via al bestaande communicatiekanalen.

Stimulering van uitwisseling en afstemming tussen de onderzoeksgroepen

Stimulering van uitwisseling en afstemming tussen de onderzoeksgroepen vindt grotendeels plaats binnen de jaarlijkse netwerkbijeenkomsten. Tijdens deze netwerkbijeenkomsten, waar circa 5-10 betrokkenen per onderzoekslijn aanwezig zijn, komen inhoudelijke vraagstukken aan de orde, maar

ook vraagstukken rondom implementatie. De commissie is hierbij ook altijd vertegenwoordigd. Steeds is één van de onderzoekslijnen organisator van een dergelijke bijeenkomst. De bijeenkomsten zijn verslagen in digitale publicaties, te vinden op de [ZonMw-website](#).

Ontwikkeling verpleegkundig PhD-programma

Het ontwikkelen van een verpleegkundig PhD-programma heeft vorm gekregen door het honoreren van het programma *Leadership Mentoring in Nursing Research*. De eerste lichting *nursing leaders* is inmiddels geschoold en diverse deelnemers hebben inmiddels al forse carrièrestappen kunnen maken. Het LMNR 2 project is opgesteld op basis van de *learned lessons* van LMNR. Het programma is nu zodanig gevestigd, dat er naast subsidiegeld een eigen bijdrage wordt gevraagd voor deelname. In de toekomst zal het opleidingsprogramma in het reguliere opleidingsaanbod opgenomen kunnen worden. Hier is vanaf het begin op gestuurd. De interviews met de deelnemers zijn te vinden op de [ZonMw-website](#).

Extra implementatie-impulsen voor belangrijke onderzoeksresultaten

Vanuit het Communicatie en Implementatie Plan (CIP) budget zijn er 5 projecten gefinancierd waarmee een impuls is gegeven aan resultaten uit het programma. Zie voor meer informatie ook het overzicht van projecten op bladzijde 10.

Goede communicatie over het programma en haar resultaten

Gedurende het programma zijn er via diverse kanalen de (deel)resultaten verspreid. Zo is er in het V&VN magazine publiciteit gegeven aan de onderzoeksresultaten in de vorm van artikelen waar steeds één programmalijn centraal stond. Binnen ZonMw zijn er daarnaast meerdere artikelenreeksen gemaakt:

- De artikelenreeks [zelfmanagement](#) was een ZonMw-breed initiatief, waarbij projecten over zelfmanagement werden uitvergroot. Deze activiteit was een coproductie met het online platform ZorgenZ en het tijdschrift De Eerstelijns. Bij De Eerstelijns lag de nadruk op verdieping, bij ZorgenZ werden meer praktische projectresultaten uitgelicht.
- In 2016/2017 is een artikelenreeks verschenen over [verpleegkundig leiderschap](#), waarin de deelnemers aan het LMNR zich voorstelden en vertellen zij wat leiderschap voor hen betekent.
- In 2018/2019 is voor elke onderzoekslijn een [artikel en animatie](#) verschenen over de resultaten van de onderzoekslijn.
- In 2019 is gestart met een [artikelenreeks](#) over de 4 hbo-projecten, waarbij de projectleider en een verpleegkundige die heeft deelgenomen aan het onderzoek vertellen over de resultaten van het project.

3.3 Verantwoording budgetbesteding

Het programma Tussen Weten en Doen II heeft van het ministerie van VWS bij aanvang, in 2010 een budget van € 6 miljoen ontvangen. Hiervan was € 5.250.000,- begroot om in 2 subsidierondes grotere onderzoekslijnen (€ 750.000,-) uit te zetten en om te investeren in de ontwikkeling van verpleegkundig leiderschap.

In 2013 heeft VWS het projectbudget met € 750.000,- verhoogd om een extra onderzoekslijn te kunnen honoreren in de tweede subsidieronde. Uit het budget van deze subsidieronde is tevens het opleidingstraject voor toekomstige *nursing leaders* gehonoreerd.

In 2016 heeft VWS het budget nogmaals verhoogd met € 1 miljoen om een extra derde subsidieronde te kunnen realiseren gericht op hogeschoolen.

Hiermee komt het totaal door VWS verstrekte budget van TWD II uit op € 7.750.000,-.

NB: door interne overboeking tussen ZonMw-programma's is het projectbudget voor implementatieprojecten verhoogd met € 109.965,-. Deze gezamenlijke projecten zijn om financieel technische redenen uitgevoerd binnen TWD II.

Financiering subsidierondes vanuit TWD II

Subsidierondes	Toegekende subsidie aan projecten
Ronde 1: 4 onderzoekslijnen	€ 3.041.372,-
Ronde 2: 3 onderzoekslijnen + <i>nursing leadership</i> project	€ 2.857.109,-
Ronde 3: 4 projecten	€ 599.943,-
Implementatieprojecten en VIMP'S (totaal)	€ 549.970,-*
Subtotaal	€ 7.048.394,-
	- € 109.965,-
Totaal TWD II	€ 6.938.429,-

*In dit bedrag is de bovengenoemde post van € 109.965,- opgenomen

Het overige budget is besteed aan: aanvullende communicatie- en implementatieactiviteiten als opstellen kennisagenda's, netwerkbijeenkomsten, artikelenreeksen en bijdragen aan congressen; organisatie slotcongres; programma-evaluatie; vergaderkosten programmacommissie en ZonMw beheerskosten.

A Samenstelling programmacommissie

Huidige leden van de programmacommissie

Naam	Periode
Commissieleden	
De heer prof. dr. W.J.A. van den Heuvel (Wim)	Voorzitter 2010 - 2019
De heer prof. dr. R.J. de Haan (Rob)	Commissielid 2010 - 2019
Mevrouw drs. Y. Heijnen-Kaales MBA (Yvonne)	Commissielid 2010 - 2019 (was tevens commissielid Tussen Weten en Doen I)
De heer prof. dr. J.M.G.A. Schols (Jos)	Commissielid 2010 - 2019
Mevrouw R.M.A. van Troost (Rosemarie)	Commissielid 2010 - 2019
Mevrouw drs. W.C.M. Zijlstra (Helma)	Commissielid 2015 - 2019
Mevrouw drs. A. Bakker (Alice)	Commissielid 2016 - 2019
Mevrouw dr. C.G.M. Sino (Carolien)	Commissielid 2016 - 2019
Waarnemers	
Mevrouw mr. M. Egbers (Maaïke)	Waarnemer VWS 2017 - 2019
Mevrouw drs. A. Nijboer (Alke)	Waarnemer V&VN 2017 - 2019

Voorgaande leden van de programmacommissie

Naam	Periode
Commissieleden	
De heer drs. B.J.A.M. van Bergen (Bart)	2010 - 2015
De heer dr. A. Dijkstra (Ate)	2010 - 2015
Mevrouw prof. dr. S. de Geest (Sabina)	2011 - 2015
Waarnemers	
Mevrouw drs. E. Leistra (Ellen)	Waarnemer VWS 2010 - 2015
Mevrouw drs. M. Prins (Maaïke)	Waarnemer VWS 2015 - 2017
Mevrouw dr. M. Kaljouw (Marjan)	Waarnemer V&VN 2010 - 2012
Mevrouw drs. W.C.M. Zijlstra (Helma)	Waarnemer V&VN 2012 - 2015
Mevrouw drs. B. Brouwer (Brigitte)	Waarnemer V&VN 2015 - 2017

B Opbrengsten van projecten

Deze bijlage is een deelresultaat van het project 'Versterken van de kennisinfrastructuur richting praktijk en onderwijs'. Dit is de meest recente versie d.d. 26-08-2019. Aangezien nog niet alle projecten zijn afgerond, is onderstaande informatie nog niet geheel compleet.

1 Publicaties per onderzoekslijn/projectgroep

Publicaties per onderzoekslijn/projectgroep	
3 proefschriften 19 publicaties	Self-Made & Sound
4 proefschriften 11 publicaties	TASTE
3 proefschriften 16 publicaties	Nurses on the move
2 proefschriften 22 publicaties	NURSE-CC
2 proefschrift 13 publicaties	NurseSMS
5 proefschriften 4 publicaties	Complex Care
9 publicaties	BCR
1 publicatie	Nurses in the lead
2 publicaties	LMNR
1 publicatie	ZM.Doc

2 Opbrengsten direct toepasbaar

2.1 Praktijk

Opbrengst	Doelgroep	Beschikbaar via	Onderzoekslijn
Online kennisbundel zelfmanagementondersteuning	Verpleegkundigen en VS	Kennisbundel Vilans (1)	NURSE-CC
Zorgverslaglegging bij de vijf stappen van zelfmanagementondersteuning: Tips do's & don'ts	Verpleegkundigen	Kennisbundel Vilans (2)	ZM-Doc
Competentielijst bij zelfmanagementondersteuning	Verpleegkundigen en VS	Competentielijst Hogeschool Rotterdam	NURSE-CC
Meetinstrument zelfmanagementondersteuning: SEPSS-36	Verpleegkundigen en VS	Website Hogeschool Rotterdam NURSE-CC Proefschrift S. van Hooft 2017	NURSE-CC
Handreiking ethische dilemma's bij zelfmanagementondersteuning: ethisch dilemmaspel:	Verpleegkundigen en VS	Ethisch Dilemmaspel Hogeschool Rotterdam	NURSE-CC
Gesprekshulpmiddel voor zelfmanagementondersteuning: Het Zelfmanagementweb	Generiek instrument voor verpleegkundigen en patiënten	YouTube	ZM-Doc
Bewustwording en gedragsverandering bij zorgverleners inclusief handleiding: DAlly Nurse	Verpleegkundigen en verzorgenden, (para)medici, psychologen, bewoners, familie en naasten van bewoners, managers, opleiders, bestuurders	Academische Werkplaats Ouderenzorg (1)	Nurses on the move
Toolbox voor het implementeren van een (beweeg)innovatie in verpleeghuizen: Tip-Toolbox	Verpleegkundigen en verzorgenden, (para)medici, psychologen, bewoners, familie en naasten van bewoners, managers, opleiders, bestuurders	Academische Werkplaats Ouderenzorg (2) Academische Werkplaats Ouderenzorg (3)	Nurses on the move
Personele bezetting en kwaliteit van zorg in verpleeghuizen: Factsheet	Verpleegkundigen en verzorgenden, opleiders, managers & bestuurders	Academische Werkplaats Ouderenzorg (4)	Nurses on the move
Implementeren van Evidence Based Practice in verpleeghuizen: Informatievideo	Verpleegkundigen, verzorgenden, management, bewoners van verpleeghuizen	YouTube	EVIDENCE

LMNR-programma	Gepromoveerde verpleegkundigen	Tijdschrift voor Verpleegkundigen en Ziekenverzorgenden/TvZ. (1) 2017;28-30	LMNR
Online zelfmanagementondersteuning voor mantelzorgers bij gedragsveranderingen van hun naaste met dementie: Interventieprotocol voor (dementie)verpleegkundigen	(dementie)verpleegkundigen	Nivel	NurseSMS
Gesprekshulpmiddel omgang met chronische aandoeningen met uitdagingen voor zelfmanagement op verschillende levensgebieden: Zelfmanagement Web	Patiënt chronisch ziektebeeld	Hogeschool Rotterdam Zelfmanagementweb	NURSE-CC / ZM-Doc
Instrument om de zelfredzaamheid van de cliënt in kaart te brengen: Zelfmanagement Radar	Patiënt chronisch ziektebeeld	www.zelfredzaamheidsradar.nl	ZM-Doc
'What do we learn from patients?: Implicaties voor de praktijk	Patiënt chronisch ziektebeeld	PubMed	NURSE-CC
Zelfmanagement hulpmiddel omgang bij reuma: Reuma-App (e-health)	Patiënt chronisch ziektebeeld Reumatoïde artritis	https://www.reumaapp.nl/	NURSE-CC
Online zelfmanagementprogramma voor reumatoïde artritis Reuma zelf te lijf (e-health)	Patiënt chronisch ziektebeeld Reumatoïde artritis	Via ICT Minddistrict IQ Healthcare Publicatie	Self-Made & Sound
Zelfmanagement hulpmiddel met gesprekstechnieken: Stichting-OOK interventie	Patiënt chronisch ziektebeeld Oncologische ziekten	Over Stichting-OOK interventie Publicatie	NURSE-CC
Online zelfmanagementprogramma voor cliënten met een ernstig psychiatrische aandoening: e-IMR (e-health)	Patiënt chronisch ziektebeeld Ernstig psychiatrische aandoening	Via ICT Minddistrict IQ Healthcare Publicatie	Self-Made & Sound
Online zelfmanagementondersteuning voor patiënten met hart- en vaatziekten: Vaat in zicht (e-health)	Patiënt chronisch ziektebeeld Hart- en vaatziekten	Via ICT Minddistrict Publicatie	Self-Made & Sound
Intensieve inzet van wijkverpleegkundigen in het traject van ziekenhuisontslag naar de thuissituatie bij cardiologische patiënten: De Cardiologische Zorgbrug	Oudere (>70 jaar) patiënten met een cardiologisch probleem en een risico op functionele achteruitgang bij een acute ziekenhuisopname	Verweij et al - Effects of Postacute Multidisciplinary Rehabilitation Including Exercise in Out-of-Hospital Settings in the Aged: Systematic Review and Meta-analysis: link HVA de Cardiologische Zorgbrug	Complex Care

Bieden van zorg op maat, afgestemd op de persoonlijke wensen en doelen: Toolkit persoonsgerichte zorg	Kwetsbare ouderen met multimorbiditeit	Vilans Toolkit Zorg voor beter	Complex Care
Applicatie ter ondersteuning van exacerbatie-gerelateerd zelfmanagement: Longaanval-App (Copiloot App)	Patiënt chronisch ziektebeeld COPD	Smarthealth	TASTE
Online zelfmanagementprogramma voor ouders van kinderen met een chronische nierziekte: e-Powered Parents	Ouders kinderen met chronische nierziekte	Via ICT Minddistrict IQ Healthcare Publicatie	Self-Made & Sound
Communicatietool voor verbetering van de patiëntenparticipatie bij een ziekenhuisopname: De Vertelkaart (Tell-us Card)	Patiënten en verpleegkundigen in een ziekenhuisomgeving:	Basic Care Revisited	BCR
Training bij omgangsveranderingen in het gedrag bij dementie. Online bulletins.	Mantelzorgers voor personen met dementie	https://dementie.nl/	NurseSMS
Type gedragsveranderingen bij dementie. Online video's.	Mantelzorgers voor personen met dementie	https://dementie.nl/	NurseSMS
Support omgang met gedragsverandering d.m.v. mailcontact met dementieverpleegkundige	Mantelzorgers voor personen met dementie	https://dementie.nl/	NurseSMS

2.2 Onderwijs

Opbrengst	Doelgroep	Beschikbaar via	Onderzoekslijn
(na)Scholingsprogramma ter verbetering van competenties bij zelfmanagement en gedragsverandering van patiënten met een verhoogd cardiovasculair risico: ACTIVATE-interventie	Verpleegkundigen, POH's	ACTIVATE	TASTE
Exploratie van perspectieven van (student)verpleegkundigen over de verpleegkundige basiszorg.	Verpleegkundigen	Website BCR	BCR
Leerboek verpleegkundige ondersteuning van zelfmanagement en eigen regie + digitale omgeving	(student)verpleegkundigen	ISBN 978-90-368-1867-4	NURSE-CC
Omgang veranderingen in de zorg, complexiteit en de daarbij veranderende competenties die hiervoor nodig zijn: twee gerealiseerde academische leerwerkplaatsen. 1) Cardiologisch centrum AMC en Cordaan thuiszorg en HvA Verpleegkunde 2) Emma kinderziekenhuis in samenwerking met Allezorg thuiszorg en HvA Verpleegkunde.	(student)verpleegkundigen, wijkverpleegkundigen, werknemers in het onderwijs, onderzoekers, patiënten (en mantelzorgers) die complexe zorg nodig hebben	HvAmsterdam - Fit For Practice	Fit For Practice

Vernieuwing hbo-v curriculum voor meer aandacht voor het werken in de wijk; (1) Minor complexe wijkverpleegkundige zorg, jaar 3 (2) Honourstraject wijkverpleegkunde met extra opdrachten over de wijk, jaar 4 (3,4) Vak: transmurale zorg	Verpleegkundigen in opleiding	Kies op maat (1) Kies op maat (2) Kies op maat (3) Kies op maat (4)	Complex Care
Bijblijven, nascholingsmagazine huisartsen: Special Persoonsgerichte zorg: Hoofdstuk gedeelde besluitvorming	Huisartsen	Bijblijven	Complex Care
Boek NHG Protocolaire ouderenzorg, H 11: Persoonsgerichte zorg: Gezamenlijke besluitvorming en zelfmanagement	Huisartsen	NHG Protocolaire Ouderenzorg	Complex Care

2.3 Wetenschap

Opbrengst	Doelgroep	Beschikbaar	Onderzoekslijn
Visies van verpleegkundigen op zelfmanagement (ondersteuning); Een kwalitatieve studie	Wetenschap over vpk en vpk specialisten	PubMed	NURSE-CC
Vragenlijst voor het meten van gedrag t.o.v. het stimuleren van ADL en HDL activiteiten: MAINtAIN-behaviors	Verpleegkundigen en verzorgenden, opleiders, managers & bestuurders	Bijlage C: Tip-Toolbox beschikbaar via Academische Werkplaats Ouderenzorg	Nurses on the move
Vragenlijst voor het meten van belemmerende en bevorderende factoren die verzorgenden en vpk ervaren bij het stimuleren van bewegen: MAINtAIN-barriers	Verpleegkundigen en verzorgenden, opleiders, managers & bestuurders	Bijlage C: Tip-Toolbox beschikbaar via Academische Werkplaats Ouderenzorg	Nurses on the move
Verpleegkundige zelfmanagementondersteuningsinterventie bij niertransplantatie: ZENN-study	Wetenschap, verpleegkundigen en verzorgenden	ZENN-Studie	NURSE-CC / ZM-Doc
Inzicht in competenties verpleegkundigen en verzorgenden en de juiste skill-mix: Proefschrift: Thinking beyond numbers	Verpleegkundigen en verzorgenden, burgers, beleidsmakers en politici, managers & bestuurders	AWO THINKING BEYOND NUMBERS	Nurses on the move
Meten van de attitude zorgprofessionals ten aanzien van het gebruik van nieuwe werkwijzen in de beroepspraktijk: Vragenlijst: EBPAS-mbo	Verpleegkundigen, verzorgenden, management, onderzoekers, onderwijs	Symposium-EBP	EVIDENCE

Meten van gebruik van inzichten uit verschillende kennisbronnen in de dagelijkse praktijk: Vragenlijst: EBPQ-mbo	Verpleegkundigen, verzorgenden, management, onderzoekers, onderwijs	UKON	EVIDENCE
Patiëntfactoren die invloed hebben op de besluitvorming in zelfmanagementondersteuning door zorgprofessionals: Vignettenstudie	Verpleegkundigen, verzorgenden, management, onderzoekers, onderwijs	PubMed	TASTE
Kwaliteit van zorg vraagt om wijkverpleegkundig leiderschap	Wijkverpleegkundigen	Maastricht University	Nurses in the lead
Ervaringen van patiënten met een verhoogd risico op hart- en vaatziekten in de eerste lijn met de Activate interventie in relatie tot hun succes met de interventie met betrekking tot het verhogen van hun fysieke activiteit.	Patiënten met een verhoogd risico op hart- en vaatziekten in de eerste lijn	PubMed	TASTE
- Inzicht over optimaliseren over het verkrijgen van input van patiënten - Inzicht over gedragsverandering methodieken bij het ondersteunen van patiënten - Inzicht over toepassing van e-health voor zelfmanagementondersteuning - Inzicht over reflectie van het inzetten van e-health voor zelfmanagementondersteuning	Onderzoek, V&V, onderwijs	ZonMw Resultaten en inzichten Self-Made & Sound	Self-made & Sound
Conclusie Self-Made & Sound	Onderzoek, V&V, onderwijs	ZonMw Eindverslag & Resultaat Self-Made & Sound	Self-Made & Sound
Nursing Science and Innovation Center Amsterdam is opgericht	Onderzoek	https://nsic.nl/	Complex Care
Meetinstrument interventiekeuze van studenten bij het vormgeven van de patiëntenzorg in de thuissituatie: Diagnostisch instrument klinisch redeneren/ wijkgerichte competenties	Onderzoek, onderwijs	PubMed	Complex Care
Methodologische 'lessons learned' paper about individual patient data: meta-analyse	Onderzoek	PubMed	TASTE
Model onderlinge relaties behoefte en ondersteuning van patiënt gericht op zelfmanagementondersteuning	Wetenschap over patiënten met een chronische aandoening	PubMed	NURSE-CC

2.4 Diversen

Opbrengst	Doelgroep	Beschikbaar	Onderzoekslijn
Website over en voor verpleegkundig leiderschap	Ambitieuze verpleegkundigen (in opleiding)	www.verpleegkundigleiderschap.nu	Website leerboek verpleegkundig leiderschap
Media-aandacht: Meer behoefte aan hbo-wijkverpleegkundigen	(student)verpleegkundigen	media-aandacht	Complex Care
Promotiefilm over Themadag Fit For Practice Academische leerwerkplaats	(student)verpleegkundigen	YouTube	Fit For Practice
Leidraad voor bestuurders (RvB van UMC's) om in gesprek te gaan over patiënt- en familieparticipatie: Project CAPPUCCINO	Raad van Bestuur UMC en die stimuleert de patiënt- en familieparticipatie.	Sturen op kwaliteit: Project CAPPUCCINO	BCR
'Kwaliteit van zorg en in de toekomst': Artikel & Manifest	Ministerie VWS en OCW / Gepromoveerde verpleegkundigen/ Wetenschap/ Onderwijs/ Praktijk	Researchgate Burola.nl	LMNR
Ervaringen LMNR-programma	Ministerie VWS en OCW / Gepromoveerde verpleegkundigen/ Wetenschap/ Onderwijs/ Praktijk	ZonMw Zorgenz.nl Portal Juliuscentrum	LMNR
Lanceren van het merk TASTE (branding) TASTE: Het succes van zelfmanagement ontrafelen	Onderzoekers	Over TASTE	TASTE
Voortzetting van nieuwe kennis/innovatie/werkwijze van het project: De wetenschappelijke infrastructuur binnen TWD II vormt een sterke basis voor nieuw wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling van nog effectievere zelfmanagement oplossingen	Onderzoek en ontwikkeling	TWD-II	TASTE
TASTE: Samenvatting voor leken	Wetenschap/onderwijs/praktijk	Samenvatting TASTE	TASTE
Informatievideo NurseSMS	Wetenschap/onderwijs/praktijk	YouTube	NurseSMS
Informatievideo ComplexCare	Wetenschap/onderwijs/praktijk	YouTube	ComplexCare
Informatievideo TASTE	Wetenschap/onderwijs/praktijk	YouTube	TASTE
Informatievideo Nurses on the Move	Wetenschap/onderwijs/praktijk	YouTube	Nurses on the Move
Informatievideo NURSE-CC	Wetenschap/onderwijs/praktijk	YouTube	NURSE-CC
Informatievideo Self-Made & Sound	Wetenschap/onderwijs/praktijk	YouTube	Self-Made & Sound

3 Opbrengsten in ontwikkeling

Hieronder staan opbrengsten waarbij een handleiding, praktische uitvoering of onderbouwing ontbreekt. Ook kunnen dit opbrengsten zijn die nog in afwachting zijn van een review voor publicatie. Hierdoor kan het zijn dat een opbrengst nog niet openbaar is gemaakt.

3.1 Praktijk

Opbrengst	Doelgroep	In principe gereed	Onderzoekslijn
Handreiking voor implementatie van EBN in verpleeghuizen (digitaal en op papier)	Verpleegkundigen, verzorgenden, management, bewoners van verpleeghuizen	1 september 2019	EVIDENCE
Generiek instrument om EBP-activiteiten toe te passen in de thuiszorg om ouderen te kunnen activeren: Tip-C Toolbox	Zorgverleners van de thuiszorgsetting, thuiswonende ouderen die thuiszorg ontvangen van desbetreffende thuiszorgteams	In ontwikkeling, project loopt tot medio 2019	Nurses in the lead towards high quality community care
'Zorgverlener: speel je gespreksvaardig!' - Gespreksscenario's voor (toekomstig) zorgprofessionals, door zorgprofessionals: Elementen uit het ACTIVATE scholingsprogramma worden met het bedrijf Dialogue Trainer verder doorontwikkeld	Zorgverleners	https://www.dialoguetrainer.com/old/zorgverlener-speel-je-gespreksvaardig/	TASTE
Oproep voor LMNR programma 2.0	Gepromoveerde verpleegkundigen	https://venvnvs.nl	LMNR
Doorontwikkeling palliatieve modulen van het Oncokompas: ICT4Pal & LearnPAL:	Personen met ongeneeslijke kanker	Doorontwikkeling via 'ICT4Pal' (2020)	NurseSMS
Brede verkenning van belemmerende en bevorderende factoren bij gezamenlijke besluitvorming bij kwetsbare ouderen met multimorbiditeit	Kwetsbare ouderen met multimorbiditeit	2019	Complex Care
Doorontwikkeling Co-piloot door het bedrijf Growtivity: een longaanval app	Patiënten met COPD	2019	TASTE
Mobiel actieplan ter bevordering van zelfmanagement en vroeg detectie van exacerbaties (longaanval) bij patiënten met COPD: promotieonderzoek M-ACZiE	Patiënten	HU Onderzoek 2019	TASTE
Kennis / werkwijze opgedaan in TASTE over de methodologie van user-centered ontwikkeling wordt overgenomen door spin-offs THINC en Uzelf	Bedrijven gericht op zelfmanagement & e-Health diensten	https://www.uzelf.org https://www.thinc.healthcare	TASTE

3.2 Onderwijs

Opbrengst	Doelgroep	Beschikbaar	Onderzoekslijn
e-learning: Over de toepassing van Zelfmanagement Web	Verpleegkundigen en VS	VIMP is ingediend bij ZonMw	Nurse-CC ZM-DOC
Toolbox voor het opzetten van een Academische leerwerkplaats	(student)verpleegkundigen, wijkverpleegkundigen, werknemers in het onderwijs, onderzoekers, patiënten	In ontwikkeling, zal buiten het huidige project worden gerealiseerd (eind 2019)	Fit For Practice
Interdisciplinair onderwijs voor verpleegkundigen en fysiotherapeuten gericht op transmurale samenwerking	Verpleegkundigen en fysiotherapeuten	Onbekend	Complex Care
Ontwikkeling onderwijsprogramma ACTIVATE binnen UMCU en Hogeschool Utrecht (hbo-v & nascholingen).	(na)scholingsprogramma voor verpleegkundigen	2019	TASTE
Ontwikkeling van nieuwe zelfmanagement modules - therapietrouw van inhalatiemedicatie - omgang met indoor/outdoor luchtkwaliteit - fysieke activiteit en aangepaste training gedurende en vlak na een longaanval	Patiënten, zorgverleners, onderzoekers	Onbekend	TASTE
Onderwijsmodule over zelfmanagementondersteuning bij mensen met dementie	(dementie)verpleegkundigen hbo & mbo-beroepsonderwijs	Vanaf najaar 2019	NurseSMS

3.3 Diversen

Opbrengst	Doelgroep	Beschikbaar	Onderzoekslijn
Ontwikkeling betere randvoorwaarden in de patiëntenzorg en getailorde zelfmanagementondersteuning: - Effectieve tools voor zorgverleners - Competentieontwikkeling - Inbedding in de zorg (met of zonder technologie) - Getargete (bij wie) en gepersonaliseerde (wat bij wie) zelfmanagementondersteuning	Praktijk/Onderwijs/Wetenschap	Onbekend	TASTE
Vanuit de intensieve dataverzameling van Co-Piloot wordt een nieuw project geïnitieerd, gericht op nieuwe digitale biomarkers ter detectie van klinisch relevante schommelingen in de gezondheidstoestand en gedrag.	Praktijk/Onderwijs/Wetenschap	Onbekend	TASTE

Dit rapport betreft de zelfevaluatie (deel I) van de totale evaluatie van het programma Tussen Weten en Doen II. De zelfevaluatie geeft vanuit inhoud en proces aan hoe en waarvoor bepaalde activiteiten zijn ingezet. Samen met het rapport over de reflectie (deel II) vormt dit de totale evaluatie van het programma Tussen Weten en Doen II. De reflectie evalueert de werkwijze en resultaten van het programma in relatie tot de doelstellingen.

ZonMw stimuleert
gezondheidsonderzoek en
zorginnovatie

Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
tussenwetenendoen@zonmw.nl
www.zonmw.nl/twd